

Heroriëntatie zelfstandigen

1. Achtergrond

Bij de verlenging van de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) tot 1 juli 2021 is in de Kamerbrief van 28 augustus 2020 aangegeven dat gemeenten vanaf 1 januari 2021 ondersteuning gaan bieden aan zelfstandigen. Gesteld werd "In deze fase ondersteunt het kabinet zelfstandig ondernemers waar nodig om zich voor te bereiden op een nieuwe toekomst, hetzij als zelfstandig ondernemer, hetzij als werknemer in loondienst.". De ondersteuning is niet vastgelegd in de wet. Gemeenten hebben hier de nodige beleidsvrijheid. De enige verplichting is dat er minimaal op het niveau van de arbeidsmarktregio ondersteuning komt. Het college besloot op 27 oktober 2020 hierop vooruit te lopen met een pilot "Brede dienstverlening Tozo-3" in de maanden november en december 2020.

Eind december 2020 maakte het Rijk de beschikbare middelen voor re-integratie en ondersteuning bekend. Begin februari 2021 publiceerde de VNG een handreiking over wat van "heroriëntatie" wordt verwacht. Het college heeft 16 februari besloten de dienstverlening in de pilot voort te zetten tot aan besluitvorming in de gemeenteraad. Op dit moment stemmen de gemeenten in onze arbeidsmarktregio af hoe we de dienstverlening precies organiseren.

2. Pilot november-december 2020

In de laatste twee maanden van 2020 zijn wij een pilot gestart. We hebben de, op dat moment 88, aanvragers van Tozo 3 gevraagd in hoeverre men andere ondersteuning op prijs zou stellen. In totaal hebben hier 11 Tozo-gebruikers op gereageerd. In de maanden januari en februari 2021, zijn daar nog 20 Tozo-gebruikers bij gekomen, die wij zullen benaderen. De dienstverlening die wij in de pilot boden valt samen met de drie routes die ook in de VNG handreiking zijn beschreven.

Route 1 – Versterking eigen bedrijf

Het vertrekpunt van de dienstverlening is een intake waarin samen met de ondernemer de levensvatbaarheid van het bedrijf wordt geanalyseerd, waarbij ook de mogelijkheden van de sector worden betrokken. Hier hebben wij een extern adviseur voor aangetrokken, die ook direct kan schakelen met de mogelijkheden uit het Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen (Bbz 2004). Deze adviseur treedt op als "sparringpartner" voor de ondernemer en verwijst door naar verschillende routes.

Route 2 – Financiële problemen oplossen

Deze route richt zich vooral op schuldsanering. Voor schuldsanering wordt doorverwezen naar een externe specialist, Philips, Stiels & Gielkens. In zoverre dit samen gaat met het (gewijzigd) in stand houden van het bedrijf met ondersteuning vanuit de Bbz kunnen de kosten hiervan worden meegenomen in te verstrekken bedrijfskrediet onder de Bbz. Voor ondernemers die niet tot de doelgroep van de Bbz behoren (bijvoorbeeld omdat er inkomsten zijn van een partner) worden de werkzaamheden in het kader van de sanering door de gemeente bekostigd.

Route 3 – Baan of bijbaan in loondienst

Ondernemers die zich willen om- of bijscholen verwijzen we door naar het Leerwerkloket. Het Leerwerkloket ontvangt vanuit de provincie subsidie om scholingstrajecten te financieren. Het Leerwerkloket werkt ook samen met WerkBedrijf, zodat ook arbeidsbemiddelingsactiviteiten hierop kunnen aansluiten.

Bovenstaande routes zullen soms ook overlappen (bijv. nieuwe inzet voor het bedrijf gecombineerd met tijdelijk werken in loondienst). Om te komen tot (ingrijpende) veranderingen zal in bepaalde gevallen coaching nodig zijn. Dit hebben we belegd bij 'Over Rood'. 'Over Rood' is een vrijwilligersorganisatie van veelal oud-ondernemers die zich hebben gespecialiseerd in ondersteuning van (kleine) zelfstandigen.

Ook de andere gemeenten in onze arbeidsmarktregio hebben eind 2020 een gelijksoortige dienstverlening ingezet, veelal met de dezelfde externe specialisten. Half januari 2021 hebben wij deze initiatieven geëvalueerd. Hieruit vloeide de volgende aandachtspunten voort;

- a. Probeer het bereik naar ondernemers via andere vormen van communicatie te verbeteren.
- b. Houdt vast aan het (ook digitale) één op één face-to-face contact. Dit wordt gewaardeerd door de ondernemers, biedt de mogelijkheid of flexibel maatwerk te leveren en creëert commitment.
- c. Verstevig de lijn naar partijen naar wie wordt doorverwezen. Lang niet alle doorverwijzingen worden ook gerealiseerd.

3. Heroriëntatie 2021

Vanaf 1 januari worden gemeenten geacht om mogelijkheden voor "heroriëntatie" aan te bieden aan zelfstandigen die hierom vragen. Dit is niet in wetgeving vastgelegd, maar overeengekomen tussen kabinet en VNG. Daarmee is heroriëntatie, ook voor Tozo-gebruikers, geen wettelijke verplichting. Van Tozo-gebruikers mag echter wel worden verwacht dat zij actie ondernemen om weer op eigen benen te staan: wij bieden daar als gemeenten ondersteuning bij aan.

Voor deze heroriëntatie willen wij in essentie dezelfde dienstverlening aanbieden als in de pilot die we uitvoerden. De verbeteringen hebben met name betrekking op het proberen te verhogen van het bereik naar ondernemers. Dit zal vooral regionaal vorm krijgen, vanuit centrumgemeente Nijmegen. Voor wat betreft het verstevigen van de lijn van doorverwijzingen, willen we bezien of het aanmelden bij een externe partij (bijvoorbeeld Leerwerkloket of voor schuldsanering) ook niet direct vanuit het gesprek met de bedrijfsadviseur mogelijk is, of dat -met toestemming van de betrokken ondernemer- de adviseur de aanmelding voor een vervolgtraject doet.

Doelgroep

Ook zullen we, ten opzichte van de pilot, de doelgroep uitbreiden. In de pilot hebben we ons gericht op Tozo-3 aanvragers. De dienstverlening en voorzieningen die wij nu willen aanbieden in het kader van heroriëntatie staan in principe open voor alle zelfstandigen die hierom vragen en die, als gevolg van Corona en/of de overheidsmaatregelen om (de gevolgen van) Corona te bestrijden, over onvoldoende hulpbronnen beschikken om hun bedrijf weer rendabel te krijgen. Het karakter en de intensiteit van de dienstverlening kan variëren afhankelijk van;

- De mate waarin de problematiek acuut is
- De mate waarin de ondernemer een beroep kan doen op andere ondersteunende mogelijkheden

In de pilot die in de laatste twee maanden van 2020 is uitgevoerd hebben wij alle aanvragers van de Tozo-3 (88 personen) reeds dit aanbod gedaan. Dit geldt ook voor alle Tozo-3 aanvragers in het eerste kwartaal van 2021. In het vervolg benadert de gemeente alle zelfstandigen die een beroep hebben gedaan op de Tozo (526 personen) met deze dienstverlening. In samenspraak met gemeenten in onze arbeidsmarktregio willen we in het tweede kwartaal van 2021 intensief campagne voeren om zelfstandigen te bereiken die geen beroep hebben gedaan op de Tozo.

4. Afstemming in de arbeidsmarktregio

Communicatie

Binnen alle arbeidsmarktregio's hebben centrumgemeenten een budget ontvangen (€ 27.500,-) om vanuit de arbeidsmarktregio de beoogde dienstverlening te ondersteunen. Dit budget willen we inzetten om de communicatie naar en bereik van de doelgroep zo herkenbaar mogelijk in te richten. Gemeente Nijmegen zal daarvoor in overleg met de overige gemeenten een campagne voorbereiden. Door deze communicatie vanuit zoveel mogelijk één uniforme gedachte vorm te geven menen wij de doelgroep het meest effectief te bereiken. Dit wordt ondersteund door vanuit de verschillende gemeenten zoveel mogelijk met dezelfde externe regionale partijen te werken. Deze regionale samenwerking heeft in de laatste twee maanden van 2020 al gestalte gekregen in de pilots die zijn uitgevoerd.

Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)

Met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2021 wordt ook de TONK van kracht. De TONK is een bijzondere vorm van bijzondere bijstand. Het bijzondere van de TONK is dat deze is gericht op een bredere doelgroep dan de huidige bijzondere bijstand. Ook is de TONK gericht op een tegemoetkoming in heel specifieke kostensoorten (in het bijzonder woonlasten) die door de Corona-uitbraak onder druk zijn komen te staan. Het college bereidt hiertoe een voorstel voor. Ook de invulling van deze regeling stemmen we regionaal af. Zelfstandigen die gebruik maken van de mogelijkheden voor heroriëntatie kunnen zo eenvoudig geholpen worden met de mogelijkheden die deze regeling biedt. Zo menen wij het bereik voor beide vormen van dienstverlening te kunnen vergroten.

5. Planning activiteiten

Maart	Voorbereiding inkoop dienstverlening Besluitvorming TONK Besluitvorming "heroriëntatie"
April	Continuering en uitbreiding dienstverlening Benaderen Tozo-deelnemers
Mei	Campagne naar doelgroep
Juli	Einde Tozo-regeling (verwacht); mogelijk extra aanloop
September	Extra aandachtspunten lokale campagne naar zelfstandigen
November	Evaluatie en eventueel acties voor 2022

6. Kosten en dekking

De omvang van het beroep op deze dienstverlening is moeilijk in te schatten. Binnen de nog te benaderen Tozo-ontvangers verwachten wij een respons van 20% (ca. 80 zelfstandigen). Deze mensen kunnen wij direct benaderen. Daarnaast gaan we er vanuit dat ca. 40 ondernemers, die geen aanspraak hebben gedaan op de Tozo, vanuit de campagne en de vrije publiciteit een beroep zullen doen op deze dienstverlening.

Dat geeft het volgende kostenplaatje;

Kosten

Intake	18.000
Analyse perspectief	48.600
Coaching	16.800
Lokaal communicatie budget	5.000
Totaal	88.400

Dekking

Extra participatiebudget 2021 198.000

De dienstverlening vanuit het Leerwerkloket en WerkBedrijf is voor de gemeente "kosteloos". Deze kosten zijn meegenomen in de budgetten van deze organisaties. De kosten voor schuldsanering zijn meegenomen in het beleidsplan schuldhulpverlening. Met de organisaties waar wij de intake, analyse en coaching inkopen rekenen wij af op basis van prijzen per ondersteunde cliënt.

Het lokaal communicatiebudget willen wij inzetten om aanvullend op de regionale campagne-middelen extra lokale aandacht te besteden aan het bereiken van specifieke groepen zelfstandigen in Wijchen (bijvoorbeeld bepaalde branches, bedrijventerreinen of extra inzet naar lokale accountants- en administratiekantoren die zelfstandigen in Wijchen ondersteunen).